

Utbildningsmiljöns och sammanhangets påverkan på lärandet

Klara Bolander Laksov, professor

Institutionen för pedagogik och didaktik

Introduktion

Kliniska utbildningsmiljöer är mer än platser för praktik – de är potentiella lärande organisationer

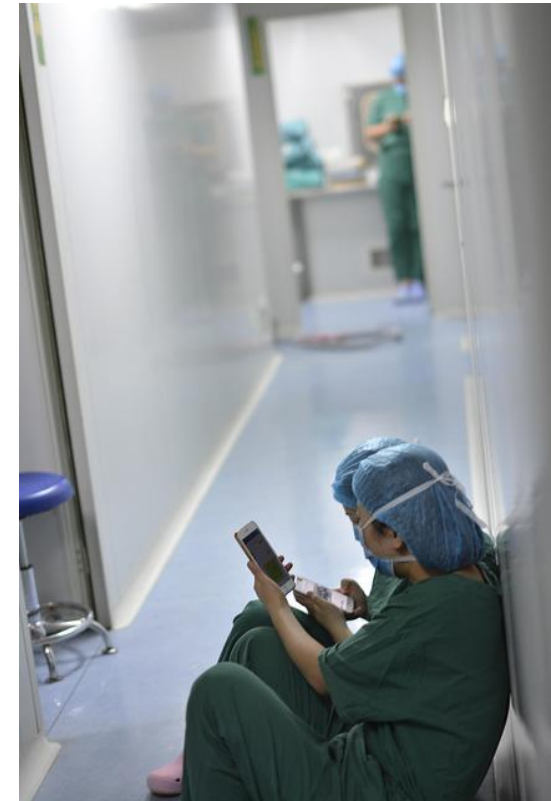
Lärande i kliniska miljöer

Deltagande i arbetsgemenskapen
(Liljedahl et al., 2023)

Interaktion med
patienter och
handledare
(Bolander Laksov
et al., 2015)

Kollegiala samtal och
reflektion
(Bolander Laksov et
al., 2024, 2025)

**Arbetsplatslärande skapar
möjlighet att integrera teoretiska,
abstrakt kunskap med konkreta
lärerfarenheter**

**MEN: Tyvärr har återkommande
studier visat att studenter ofta är
missnöjda med sitt lärande i
operationssalen.** (t ex Silén-Lipponen, 2004)

Utmaningar för lärande i operationsrummet

Studenter

Lärandemål och
förståelse?

Känslor

Möjlighet att se

Möjlighet att interagera
m patienten

Möjlighet att delta/
bidra

Legitimitet och tillit
(Croghan et al., 2019)

Interaktionen

Relationsbyggande

Förberedelse

Struktur i undervisning

Efterreflektion/ debrief
(Kieu et al. 2015)

Handledare

Möjliggöra provande

Rikta uppmärksamhet

Skapa tid för lärande
och frågor

'Prata processer'

Balansera student/
medarbetare
(Meyer et al. 2016)

Hur kan vi förstå studenter lärande i klinisk utbildning?

- Hur förstår studenter integration av teori och praktik?
- Hur upplever studenter kliniken som lärandemiljö?
- Hur påverkar olika professionella kulturer lärandet?

Hur förstår studenter integration av teori och praktik?

Studenter uppfattar integration som:

- Skapande av helhet
- Relatering till kärnbegrepp
- Resonemang och tillämpning
- Samarbete mellan lärare

=> Planering för både kognitiv och social integration före, under, efter.

(Laksov, K. B., McGrath, C., & Josephson, A. (2014). Let's talk about integration: a study of students' understandings of integration. *Advances in Health Sciences Education*, 19(5), 709-720.)

Hur upplever studenter kliniken som lärmiljö?

Känsla av tillhörighet påverkar lärande:

- Att bli erkänd som del av teamet
- Att förstå sin roll i vårdpraktiken

Studenter är aktiva medskapare av sin lärmiljö

=> studentcentrerad design

Liljedahl, M., Björck, E., Kalén, S., Ponzer, S., & Bolander Laksov, K. (2016). To belong or not to belong: nursing students' interactions with clinical learning environments—an observational study. *BMC medical education*, 16(1), 197.

Hur påverkar olika professionella kulturer lärandet?

Medicinsk kontext

Reproduktion av
praxis

Stimulering av
professionell
utveckling

Omvårdnadskontext

Partnerskap mellan
student och
handledare

Villkorat medlemskap
i professionell
gemenskap

"Teaching and learning regimes" formar lärandets villkor

(Liljedahl, M., Björck, E., & Bolander Laksov, K. (2023). How workplace learning is put into practice: contrasting the medical and nursing contexts from the perspective of teaching and learning regimes. *Advances in Health Sciences Education*, 28(3), 811-826)

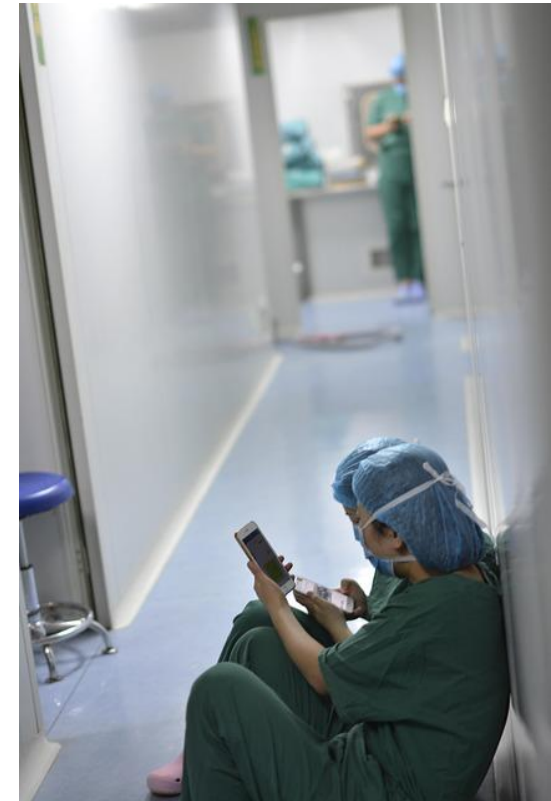
Implikationer från forskning

Klinisk utbildning är komplex och kontextbunden.

För att främja lärande krävs:

- Planering av före – under – efter av handledare
- Studentcentrerad design
- Insocialisering i reflektiva praktiker

– HUR SKA DETTA KUNNA SKE?

Pedagogiskt ledarskap

- Ta ett student-centrerat perspektiv
- Leda utveckling och förbättringsarbete
- Ledaren som visionär och inspiratör
- Bidra till lärande organisation och kreativitet
- Skapa broar och nätverk

Klinisk miljö som lärande organisation

Tydlig struktur och kultur för lärande

- Studenten får en definierad roll
- Systematiskt stöd och handledning
- Interprofessionellt samarbete
- Möjlighet till progression i ansvar
- Forum för reflektion

→Lärande måste stödjas på både individ- och systemnivå

→En lärande organisation ser studenten som medskapare, inte mottagare.

Referenser

- Bolander Laksov, K., Knez, R., Steingrimsson, S., El Alaoui, S., & Sörman, K. (2024). Beyond theoretical courses—A study of Swedish psychiatric residents' collegial learning through conversations in the workplace. *Nordic Journal of Psychiatry*, 78(5), 440-447
- Bolander Laksov, K., & Tomson, T. (2017). Becoming an educational leader—exploring leadership in medical education. *International Journal of Leadership in Education*, 20(4), 506-516
- Croghan, S. M., Phillips, C., & Howson, W. (2019). The operating theatre as a classroom: a literature review of medical student learning in the theatre environment. *International journal of medical education*, 10, 75.
- Durning, S. J., & Artino, A. R. (2011). Situativity theory: a perspective on how participants and the environment can interact: AMEE Guide no. 52. *Medical teacher*, 33(3), 188-199
- Kieu, V., Stroud, L., Huang, P., Smith, M., Spychal, R., Hunter-Smith, D., & Nestel, D. (2015). The operating theatre as classroom: a qualitative study of learning and teaching surgical competencies. *Education for Health*, 28(1), 22-28.
- Laksov, K. B., McGrath, C., & Josephson, A. (2014). Let's talk about integration: a study of students' understandings of integration. *Advances in Health Sciences Education*, 19(5), 709-720.
- Laksov, K. B., McGrath, C., Björck, E., Elmberger, A., & Sturesson-Stabel, L. (2025). Learning through collegial conversations—a qualitative study of physicians' professional development.
- Laksov, K. B., Boman, L. E., Liljedahl, M., & Björck, E. (2015). Identifying keys to success in clinical learning: a study of two interprofessional learning environments. *Journal of interprofessional care*, 29(2), 156-158.
- Liljedahl, M., Björck, E., & Bolander Laksov, K. (2023). How workplace learning is put into practice: contrasting the medical and nursing contexts from the perspective of teaching and learning regimes. *Advances in Health Sciences Education*, 28(3), 811-826
- Meyer, R., Van Schalkwyk, S. C., & Prakaschandra, R. (2016). The operating room as a clinical learning environment: An exploratory study. *Nurse education in practice*, 18, 60-72.
- Sellberg, Malin, Agnes Elmberger, Klara Bolander Laksov, and Alexandra Halvarsson. "Success factors in clinical teaching: An integrated pedagogical approach." *Physiotherapy Theory and Practice* (2025): 1-11
- Silén-Lipponen, M., Tossavainen, K., Turunen, H., & Smith, A. (2004). Learning about teamwork in operating room clinical placement. *British Journal of Nursing*, 13(5), 244-253.